

Gilde Nieuws, editie december 2014

Vooraankondiging jaarvergadering 2015

Noteren jullie alvast de datum van **donderdag 5 februari 2015** in jullie nieuwe agenda's?

Tijdens deze jaarlijkse vergadering worden het jaarverslag en de jaarrekening behandeld. En natuurlijk is er een informatieve lezing. Thema en spreker zijn op dit moment nu nog niet bekend.

Voorstellen nieuwe leden van het Cunera Gilde

Mijn naam is **Thomas Strategier**. Gedurende 37 jaar heb ik in Luxemburg gewerkt in het internationaal onderwijs. Daardoor heb ik vele talen leren spreken. Naar wens van onze kinderen, allemaal in Luxemburg geboren, maar nu gesetteld in Nederland, zijn we naar Nederland getrokken met pensioen. Wat een mooi stadje troffen we aan : Rhenen! Direct ben ik me gaan verdiepen in de geschiedenis en de omgeving van deze mooie stad. Als gids in de Cunera kerk voel ik me thuis. Ook zou ik de Grebbeberg rondleiding voor scholieren graag verzorgen. Mijn vriend en collega Theo Peek van de Schola Cantorum Gregoriana wil mij daar begeleiden. De beklimming van de Cuneratoren heb ik eenmaal gedaan, maar nooit meer! Geeft niet, de een kan dit, de ander kan dat.

Harry Barrau, geboren op de dag dat de Cuneratoren door de geallieerden is gebombardeerd. Na mijn bouwkundige opleiding heb ik gewerkt op o.a. architectenbureaus. In 1981 ben ik met mijn gezin in Veenendaal komen wonen i.v.m. laatste werkgever, een grote woningbouwcorporatie in Veenendaal. Al ruim 20 jaar heb ik contacten met de gemeente Rhenen: ex-voorzitter Groei & Bloei Veenendaal/-Rhenen, organisator jaarlijkse dodenherdenking 8 RI 2^e Pinksterdag op de Grebbeberg. Tijdens een vergadering van de projectgroep "75 Jaar Slag om de Grebbeberg" ving ik de terloopse noodkreet van Theo Peek op van een tekort aan gidsen 'Cunera kerk'. Dat is jammer. Dus

aangemeld. Gidsenwerk is ontzettend leuk werk, sociaal en leerzaam. Sinds mijn VUT begeleid en gids ik samen met mijn vrouw cruises op de Europese rivieren. Alles bij elkaar een reden voor mij me aan te melden als gastheer voor de Cunera kerk. Nog maar kort gedaan, maar de leuke ervaringen smaken naar meer.

Mijn naam is **Adrie van Manen**. Ik ben in 1974 geboren te Veenendaal. Na mijn huwelijk in 1999 zijn we gaan wonen in Elst. In 2007 volgde een verhuizing naar Rhenen. In 1995 ben ik als groepsleerkracht begonnen op de Eben-Haëzerschool te Rhenen (historische locatie nabij grafheuvels, loopgraven en Koerheuvel). Nog steeds beleef ik op die school veel plezier aan de kinderen waarmee ik mag werken.

Ik studeer klassieke muziek met hoofdvak orgel aan de Schumann-academie en geniet enorm van geschiedenis, zowel plaatselijke als vaderlandse. Toen afgelopen zomer een soort noodkreet verscheen in de Rhenens Betuwse Courant over gebrek aan gastheren en gastvrouwen in de Cunerakerk, dacht

ik: 'Dat kan toch niet, zo'n historisch gebouw sluiten in de zomermaanden?' Inmiddels ben ik al een paar keer gastheer geweest, na op een fijne manier te zijn ingewerkt door Tineke en Tineke!

Mijn naam is **Henk de Ruiter**. Ik ben in 1942 geboren in Culemborg, woonde 28 jaar in Amsterdam en was o.a. werkzaam als onderhouds monteur bij de KLM. Daarna vertrok ik naar Wassenaar waar ik koster werd van de Dorpskerk, na 11 jaar vertrokken wij naar Leiderdorp om daar koster van alweer een Dorpskerk te worden. 35 jaar was ik koster in deze twee prachtige kerken uit 1600 en tijdens deze jaren heb ik vele mensen mogen rondleiden.

In Leiderdorp was ik lid van het bestuur van de Oranje vereniging en organiseerde gedurende 23 jaar de Doden herdenking.

Ik leerde een partner kennen in Rhenen en verhuisde in November 2013 naar Rhenen. Daar las ik de noodkreet over een tekort aan gastheren/gastvrouwen voor de Cunera kerk en heb mij aangemeld.

Mijn naam is **Willemien Lemstra**, getrouwd met Jan-Willem, sinds 3,5 jaar woonachtig in Rhenen. In het dagelijks leven sta ik een aantal dagen voor de klas (groep 5 van de Eben-Haëzerschool). Een aantal jaren is een deel van ons team bezig geweest met het 'ontsluiten' van de Cunerakerk voor de kinderen van de basisschool. Het idee hierachter was het exemplarisch onderwijsidee: hierbij leren de kinderen door doen, in gesprek gaan, vragen stellen en van 'zekerheden' zélf te onderzoeken of ze kloppen. Dit onderwijs (het beslaat een uur of acht), vindt zowel in de kerk als erbuiten plaats. Een voorbeeld: er zijn veel oude prenten van de Cunera in omloop. Elk groepje kinderen krijgt er één en moet aangeven: waar stond de

schilder/fotograaf toen hij deze plaat maakte? Ze verkennen zo de kerk, de veranderingen door de jaren heen en vergeten de Cunerakerk niet meer! De kinderen genieten, het Cuneragilde was steeds heel terwille om gastheer/-vrouw te zijn en wij als leerkrachten hebben met plezier dit onderwijs ontworpen. Dat is in het afgelopen seizoen gastvrouw mocht zijn in juist deze kerk waar ik zoveel geleerd heb (en nog kan leren!) vind ik bijzonder! Ik hoop dat zowel volwassenen als kinderen nog heel lang van de Cunerakerk kunnen genieten!

Ik heet **André van Drunen** en ik ben werkzaam als documentair informatiespecialist bij de organisatie Veiligheidsregio Utrecht. Als 'geboren en getogen' Hagenaar heb ik in 1976 mijn huidige vrouw leren kennen te Rhenen. Ik ben mij gaan interesseren in de omgeving van deze mooie stad en haar historie. Omdat ik mijn eindstage te Leiden volwasseneneducatie voor het Volkenkundig Museum in de Steenstraat heb gedaan, voel ik mij thuis met het rondleiden van groepen. Door onder meer als 'archivaris' meer

dan honderdvijftig meter papieren archief te beheren en derden inlichtingen te verstrekken, heb ik belangstelling voor cultuur en oudheid. Ook ben ik lid van Schola Cantorum Gregoriana en H.V.O.R. (Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen en Omstreken). Na mijn eventuele pensionering over drie tot vijf jaar wil ik de draad van 'pro deo' activiteiten weer oppakken door mij aan te sluiten bij Uw Cunera Gilde.

Mijn naam is **Ton Kaan** en ik ben van voor de oorlog geboren 4 augustus 1939 in IJmuiden. Ik heb daar gewoond tot 1964. Daarna ben ik verhuisd naar Heemskerk waar ik gewoond heb tot eind september 1969. Ik ben getrouwd al heel lang en heb 2 kinderen en 4 kleinkinderen. Ik heb bijna 40 jaar van mijn hele werkzame leven in de Bouwnijverheid gewerkt als inkoper. Na de Lagere school via de Mulo en Handelsavondschool aan het werk zo ging dat in die jaren. Enige tijd bij een visconservenfabriek, bouwmaterialenhandel tot 18 maanden in Militaire Dienst. Daarna ben in gaan varen bij de KNSM op de grote vaart. In 1963 ontmoette ik mijn huidige vrouw. Die laatste trok mij meer dan de zee in die tijd. Ik heb daarna bij verschillende bouwbedrijven gewerkt in Beverwijk, Arnhem, Lochem, Rosmalen en als laatste In 's-Hertogenbosch waar ik pensioen ben gegaan. Na mijn pensioen dacht ik "Wat Nu"? Toen stond er advertentie en het Rhenens Dagblad voor gidsen in Ouwehands Dierenpark. Ik heb dat bijna 12 jaar gedaan en toen had ik er geen zin meer in. Na het Cuneragilde doe ik ook nog de Zonnebloem en loop 4 collectes per jaar.

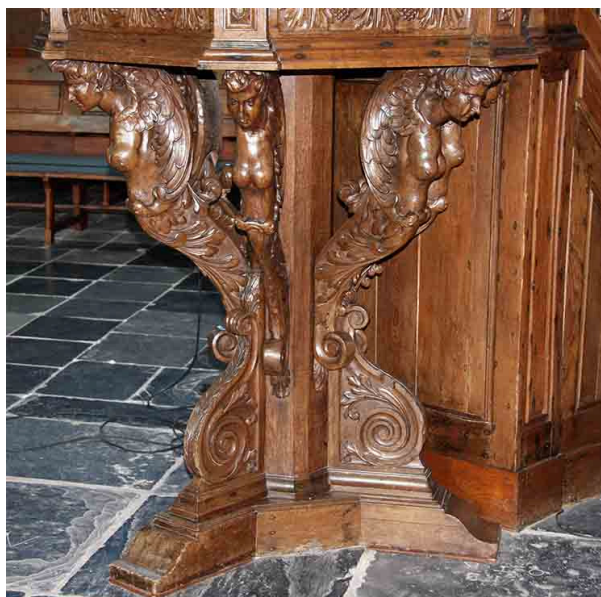
De Cunerakerk, het verleden gezien door de bril van vandaag

Ooit werd de Cunerakerk gebouwd. Opdrachtgever: de overheid anno veertienhonderdzoveel. Kerk en Staat zijn in die tijd nog één. Ook al in die tijd golden in die tijd strenge bouweisen (materialen, veiligheidsregels). Daaraan worden kerkgebonden eisen toegevoegd (vorm, meubilair). De kerkgebonden eisen hebben alles te maken met het gebruik en met de gebruikers van het gebouw. Want welke punten zullen geestelijkheid en theologen hebben ingebracht?

Het is interessant om in de Cunerakerk te speuren naar sporen van de theologische eisen, zoals die aan de architect zouden kunnen zijn voorgelegd. De architect zal zich wel moeten houden aan de eisen van de Kerk, maar hij zal daaraan best hier en daar zijn persoonlijke grapjes toevoegen. Ook het zoeken naar die grappige (vaak wereldse) afwijkingen is interessant.

De engelen met blote borsten onder de preekstoel werden tijdens de kerkdienst ooit afgedekt met een gordijntje.

Om de theologische accenten in het interieur van de kerk te ontdekken moet een geïnteresseerde theoloog ons helpen. Veel van de "theologie in steen" heeft te maken met de kerkelijke tucht (destijds!). Omdat veel bezoekers aan kerken ook geïnteresseerd zijn in het geloofsleven van de gebruikers van het kerkgebouw worden daarover vaak vragen gesteld aan de gastvrouw/heer. En voor hen is het prettig om iets te kunnen zeggen over het functioneren van de kerk, ook als het gaat over het bezoek op zondag, de gebruiken, de

organisatie enz. Bijvoorbeeld, het begrip "tucht" is in de rechtspraak nog in gebruik. Bedoeld wordt het toezicht op inachtneming van de regels. Het gaat dus niet om "zonden". Wie daarover geïnformeerd wil worden kan het beste terecht bij de Nederlander Jeroen Bosch (.., een paar weken geleden nog met veel respect genoemd door de Paus).

En wie tot de kerk behoort heeft plichten en (voor-)rechten. Tot de rechten behoort deelneming aan de eucharistie/avondmaal. Heb je echter iets op je kerfstok dan vervalt dit recht, mits... je bijvoorbeeld in het openbaar je schuld belijdt en om vergeving vraagt. Of mits je de straf hebt ondergaan. Of mits je de ruzie tussen jou en een medekerklid hebt rechtgezet.

Regels en voorschriften zijn in de kerk in het verleden altijd "mannendingen" geweest en zo is ook het toezicht binnen de zondagse kerkmuren uitsluitend een mannending geweest. Met dit fenomeen moest de architect ook rekening houden.

Dus aan ons allen de vraag: zijn er in de Cunerakerk nog kenmerken te vinden van de manvrouw-verhouding in de loop van de voorbije eeuwen?

Hedde Bolt

Rondleiding voor gastvrouwen/heren door de Cunerakerk door Tini Walstra d.d. 15 nov. 2014

De speciale rondleiding voor nieuwe en oude gastvrouwen/heren van de Cunerakerk was druk bezocht. Er waren 18 oude en nieuwe gastvrouw/heren en Cunerakerkgidsen. Tini was gekleed in middeleeuws kostuum en velen hadden op haar verzoek een verrekijker meegenomen om de glas-in-lood ramen van dichtbij te kunnen bekijken.

De aanleiding voor de rondleiding was dat gastvrouwen/heren vaak geconfronteerd worden met gesprekken/verhalen van bezoekers. Op de balie ligt natuurlijk een naslagwerk met informatie over de Cunerakerk, maar het is aardig om zelf ook te beschikken over wat extra informatie en verhalen.

Bijvoorbeeld, wist u dat....

Columbus de eilandengroep voor Amerika de naam *Islas de las Virginas* heeft gegeven omdat hij bekend was de legende van St. Ursula en Cunera. *Bron: lezing door Ton van Drunen in Febr. 2003.*

Dat Cunera een christin was. Dat blijkt uit het gegeven dat zij met haar nicht Ursula naar Rome was geweest om de zegen van de paus te ontvangen. De tijd waarin de legende gesitueerd is, is van vóór Bonifatius, dus mag je aannemen dat men in Rhenen nog niet bekend was met het christendom.

Dat Cunera bekend was met de werking van geneeskrachtige kruiden. Dit staat in het *boek van Gerti de Koeijer "Cunera en de macht van de sleutel"*. Je kunt het dus niet als feit vermelden,

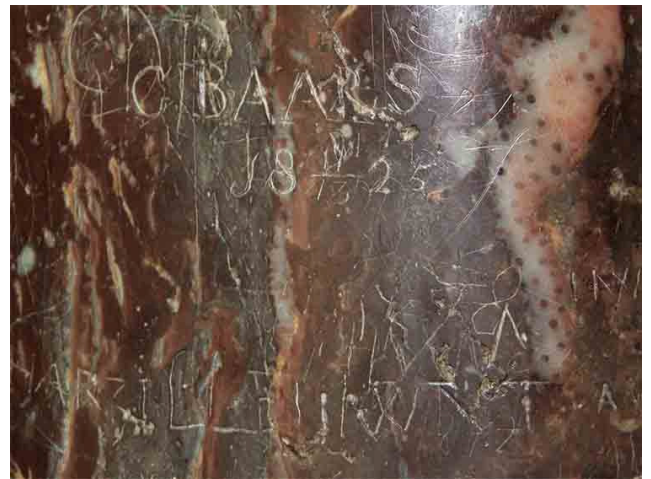
maar wel aannemen dat zij er mee bekend was omdat niet alleen arme maar ook zieke mensen naar haar toe kwamen.

Dat het fronton in het midden onder het oksaal, een kopie is van het fronton dat door Pieter Coecke van Aelst werd ontworpen voor een "Triomfpoort" in Antwerpen ter gelegenheid van een intocht van Karel de 5e en zijn zoon Philips.
Bron: lezing van Herman van Duinen in maart 2003.

Dat er in Nederland wel 82 (d)oksalen in kerken waren. Hiervan zijn er nog 13 over. Zes zijn er verplaatst naar een andere

plaats in de kerken. Er staan drie witzandstenen Oksalen in de St. Joriskerk in Amersfoort, de kerk in Ter Apel (Gron) en dus in de Cunerakerk. Verder zijn er houten oksalen in Schoonhoven en Oosterend. *Bron: lezing door Rijk Willemsse in maart 2003.*

Aan graffiti werd eeuwen geleden ook al gedaan, getuige oude inscripties in de zuilen onder het oksaal in de Cunerakerk.

Willy Hoorn.

AGENDA

Dinsdag 20 jan. 2015 om 20.00 uur in de Hof van Rhenen:

Lezing Historische Vereniging: De eerste Wereldoorlog, door Bernier Cornielje, voorzitter Stichting "De Greb"

Donderdag 5 febr 2015 vanaf 19.30 uur in Het Rondeel:

Jaarvergadering Cuneragilde

Woensdag 25 febr. 2015 om 20.00 uur in Hof van Rhenen:

Lezing Historische Vereniging over de in 1942 in Rhenen omgekomen Ierse vliegenier, sergeant F.A. McClusky door Toon Blokland, lid werkgroep Elst & Remmerden

Dinsdag 17 maart 2014 om 20.00 uur in Hof van Rhenen:

Lezing over "De Heimenberg en Cunera, feiten en fictie" door Jan van Doesburg, onderzoeker Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

Woensdag 22 april 2015 om 20.00 uur in Hof van Rhenen:

Lezing over “De Weg van de Wederopbouw” door Harm Post, landschapsarchitect

Zaterdag, 13 juni 2015, Cuneradag:

Met onder meer de presentatie van het stripboek over Cunera, een ingenieuze verhaalvorm waarin feiten en fictie over de legende en historische feiten naast elkaar worden gezet.

Sneeuwbaaleffect van sociale media

Het Cuneragilde heeft sinds kort een eigen twitteraccount **twitter.com/cuneragilde**. Hierop zetten we onze aankondigingen. We hebben nog niet zoveel volgers en dat moeten er meer worden.

Doel van twitter is het sneeuwbaaleffect. Lezers/volgers kunnen onze aankondigingen retweeten om zo een groter publiek op de hoogte te stellen van onze rondleidingen. Dus heeft u een eigen twitter account? Of heeft u kinderen of kennissen met een twitteraccount? Wordt dan volger van het twitteraccount van het Cuneragilde en retweet onze aankondigingen.

Prettige Kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar

Ans, Jan, Theo, Frank, Tineke en Willy